

6. Кіщенко В.А., Левчук В.І., Єсауленко А.М., Танасов І.І. Дослідження вмісту бенз[а]пірену в оліях та жирах з використанням аналізатора Agilent 1200. Журнал хроматографічного товариства. 2014. № 1-4. С. 36-43.

7. Tsybaliuk K.K., Snurnikov O.V., Melnyk K.V., Fadeev E.M., Antonovich V.P. Determination of Polycyclic Aromatic Hydrocarbons in Agricultural Products. Methods and objects of chemical analysis. 2021. Vol. 16. No. 3. 127–136.

ДОСЛІДЖЕННЯ ДОЗ ЗОВНІШНЬОГО ОПРОМІНЕННЯ В НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ РАДІОАКТИВНО ЗАБРУДНЕНИХ ТЕРИТОРІЙ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ У 2022 РОЦІ

Морозов В.В., Василенко В.В., Курята М.С., Литвинець Л.О.

*Державна установа «Національний науковий центр радіаційної медицини
Національної академії медичних наук України», м. Київ, Україна*

Дозиметричний моніторинг населення радіоактивно забруднених територій (РЗТ) України, що проводився у рамках Державної програми «Загальнодозиметрична паспортизація населених пунктів України» у 2009 році було призупинено. У 2010 р. ННЦРМ започаткував вибірковий дозиметричний моніторинг в окремих населених пунктах (НП) з найвищими рівнями опромінення (реперних НП). У Київській області для дослідження обрано 8 НП – 4 НП Поліської ОТГ – сс. Рагівка, Луговики, Мар'янівка, Зелена Поляна та 4 НП Іванківської ОТГ – сс. Дитятки, Горностайпіль, Піски, Карпилівка.

З метою дослідження основних чинників, які формують дози опромінення населення, що проживає на РЗТ Київської області, у рамках комплексного радіаційно-гігієнічного моніторингу у вересні 2022 р. були проведені прямі вимірювання потужності дози зовнішнього опромінення в повітрі (ПЕД) в реперних населених пунктах Поліської та Іванківської ОТГ.

Для досліджень використовували дозиметр-радіометр МКС-05 «ТЕРРА». Вимірювання проводили методом пішоїдної γ -зйомки. При виборі місць проведення γ -зйомки керувались критеріями, які дають можливість виключити ймовірність штучної дії на природний процес вертикальної міграції ^{137}Cs і, як наслідок, вплив на процес формування ПЕД. Тобто, для вимірювання були вибрані площі, де не проводились сільськогосподарські роботи, наприклад стадіони в школах, луки, пасовища, поля, що починали заростати деревами та інші.

Отримані в результаті натурних вимірювань дані заносили в таблиці з докладним описом місць вимірювань та їх географічних координат, а також на мапі населених пунктів, у яких здійснювались дослідження.

Середні значення ПЕД в різних населених пунктах двох громад мало відрізняються один від одного не тільки в межах однієї громади, але й між громадами. Це пояснюється приблизно однаковими умовами радіоактивних випадіннь в обстежуваних населених пунктах та основними факторами, які впливають на формування потужності дози зовнішнього опромінення й спричинені вертикальною міграцією ^{137}Cs і його радіоактивним розпадом.

Отримані в результаті натурних вимірювань значення ПЕД дають можливість розрахувати річні ефективні дози зовнішнього опромінення населення в кожному з обстежуваних населених пунктів. Значення ефективних річних доз зовнішнього опромінення населення становлять інтерес, як частина нормуючої величини, якою є річна ефективна доза опромінення населення.

Розраховані ефективні дози зовнішнього опромінення в обстежених НП лежать в діапазоні від $269 \text{ мкЗв} \cdot \text{рік}^{-1}$ у с. Зелена Поляна до $311 \text{ мкЗв} \cdot \text{рік}^{-1}$ у с. Мар'янівка Поліської ОТГ і від $272 \text{ мкЗв} \cdot \text{рік}^{-1}$ у с. Карпилівка до $317 \text{ мкЗв} \cdot \text{рік}^{-1}$ у с. Горностайпіль Іванківської ОТГ. На жаль, їх неможливо порівняти з доаварійними дозами, оскільки в нашому розпорядженні відсутні результати вимірювань γ -фону в обстежуваних населених пунктах до аварії на ЧАЕС. Окрім того, слід відзначити вищі значення доз у цьому році у порівнянні з попередніми дослідженнями у 2019 р. у всіх обстежених НП Поліської ОТГ (на 10 % – 13 %). У обстежених НП Іванківської ОТГ, окрім с. Карпилівка, таке підвищення становить від 3 % до 5 %. У с. Карпилівка підвищення не зареєстроване. Можливо це пов'язане зі збуренням ґрунту під час пересуванням важкої військової техніки по території цих громад, особливо Поліської, де техніка пересувалась безпосередньо по території обстежених НП.

АНАЛІЗ ДАНИХ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ЗОНИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКОЇ АТОМНОЇ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ

Морозова М. М., Прилипко В. А., Озерова Ю. Ю.

Державна установа «Національний науковий центр радіаційної медицини НАМН України

Стан здоров'я населення є невід'ємною складовою рівня та якості життя. В регіонах України стан здоров'я різний і визначається соціально-економічними, екологічними факторами. Науковцями ННЦРМ НАМУ проводиться вивчення здоров'я населення, яке мешкає на радіоактивно забруднених територіях, поряд з атомними електростанціями (АЕС) [1].

Метою дослідження стало вивчення захворюваності населення зони спостереження (ЗС) АЕС за статистичними даними в динаміці за класами хвороб.

Вивчалася захворюваність міського та сільського населення ЗС, зокрема, міста-супутника Южноукраїнська, міста Вознесенська, Доманівського і Братського районів.

Рівень захворюваності населення ЗС ПАЕС в динаміці вищий у міського населення, порівняно з сільським (5604,3 і 4850,0 у 2013 р; 5171,5 і 5020,0 у 2017 році на 10 000 населення). Статистично достовірні зміни зростання показників за окремим нозологіями спостерігаються майже за всіма класами хвороб як у м. Южноукраїнськ, так і в Доманівському районі. Винятком стали новоутворення, рівень яких в динаміці знизився з $116,8 \pm 5,25$ у 2013 р. до $110,1 \pm 5,12$ у 2017 у місті Южноукраїнськ та $276,0 \pm 10,15$ і $267,5 \pm 10,18$ відповідно на 10 000 населення у Доманівському районі. В місті Южноукраїнськ найвищі показники темпу приросту в динаміці за роками